

De Nationale Bossenstrategie ligt er nu zo'n twee jaar. En dat extra bos? Dat blijkt een moeilijke opgave om te realiseren. Een extra impuls vanuit de samenleving lijkt noodzakelijk. Stichting Probos en Stichting de Lynx namen daarom het initiatief voor 'de Bossenmakelaar': een team van deskundigen dat grondeigenaren met ruimte voor bos begeleidt bij bosrealisatie en koppelt aan particulieren die graag willen investeren in nieuw bos. In dit artikel gaan we in op de rol van de Bossenmakelaar en het draagvlak vanuit de maatschappij.

Een Bossenstrategie zonder middelen?

Het oppervlak aan bos in Nederland kromp de laatste jaren met 2 tot 3 procent. Terwijl er juist alle redenen zijn om meer bos en bomen te willen. Dit heeft geleid tot de Nationale Bossenstrategie. Rijk en provincies willen er 10 procent (37.000 hectare) bij, zo legden zij in 2020 vast in deze strategie. Daarnaast is er nog een ambitie voor realisatie van 50.000 hectare nieuwe landschapselementen en 25.000 hectare agroforestry in 2050. Dat is gezien de klimaatopgave hard nodig en eigenlijk nog maar een bescheiden ambitie.

Maar... het probleem zit 'm in de uitvoering. De strategie heeft tot nu toe nog nauwelijks geleid tot groei van het areaal bos. Omdat er weinig budget aan de

Bossenstrategie is gekoppeld, is het noodzakelijk te kijken hoe we in actie kunnen komen zonder een grote zak met geld. Probos en De Lynx hebben de handen ineengeslagen en eerder dit jaar het concept Bossenmakelaar gepresenteerd.

Er zit veel bos-energie in de maatschappij

Een eerste verkenning leert ons dat er veel energie in de maatschappij zit om bij te dragen aan méér bos.

De bossenmakelaar kan de kracht van alle lopende initiatieven voor meer bos bundelen

De Bossenmakelaar jaagt aan, koppelt en faciliteert zolang er maar uitzicht is op méér bos en bomen

Op veel plekken zien we burgerinitiatieven die hier een impuls aan willen geven. Maar er zijn ook bedrijven die willen investeren in bos om zo hun CO₂-uitstoot te compenseren. Als we die energie nu eens weten te koppelen aan grondeigenaren die interesse hebben in bosaanplant? En die grondeigenaren daar ook in faciliteren met advies over regelgeving en exploitatie? Dan kunnen we tot nieuwe initiatieven komen en tot hectares nieuwe bos. Ziehier het werkveld en de taak van de 'Nationale Bossenmakelaar'.

Probos en De Lynx namen het initiatief voor deze Bossenmakelaar. Het idee ontstond in twee online symposia in 2021 met als thema: 'Bosuitbreiding in Nederland'. Doel daarvan was onder meer de lobby voor meer regie te stimuleren, en de kracht van de vele lopende initiatieven te bundelen. In deze webinars kwam de grote betrokkenheid van maatschappelijke organisaties en burgerinitiatieven aan de oppervlakte, maar ook van medewerkers van gemeenten en provincies. Goede voedingsbodem voor het concept Bossenmakelaar.

Ondersteund door ministerie van LNV

Na het laatste symposium 'Meer bos met de Bossenmakelaar' maakten we in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) een uitgewerkt voorstel voor de rol, taken en mogelijke organisatie van de Bossenmakelaar. Dit hebben we gedaan op basis van een nadere verkenning van het werkveld en interviews met betrokkenen. Deze uitwerking is goed ontvangen: het ministerie van LNV heeft laten weten hier opvolging aan te geven en de start van een Nationale Bossenmakelaar mogelijk te maken.

Grond is cruciale factor

Hoe zien we dat eigenlijk voor ons: zo'n Bossenmakelaar? Laten we vooropstellen dat het niet één persoon

is, maar een team van meerdere deskundigen dat voor heel Nederland opereert: een landelijk coördinator, vergezeld van een communicatieprofessional en een jurist. Dit team werkt samen met personen en organisaties die provinciaal en regionaal aan dezelfde doelen werken. De Bossenmakelaar wil vooral aanjagen, koppelen, stimuleren en faciliteren, zolang er maar uitzicht is op méér bos en bomen.

Bij de realisatie van nieuw bos is grond de cruciale factor. Omdat de overheid geen dwingende instrumenten (onteigening) zal inzetten, is het nodig om grondeigenaren te stimuleren en te motiveren om bos aan te leggen. Sommige van hen denken nog helemaal niet aan bos, anderen hebben wel een idee maar denken dat het niet haalbaar is. Een andere groep zit misschien verstrikt in het hindernissenparcours op zoek naar financiering en worstelt zich door het woud aan regelgeving. De Bossenmakelaar kan hen hulp bieden en begeleiden om dit parcours naar realisatie van nieuw bosareaal succesvol te doorlopen.

De Bossenmakelaar kan ook een belangrijke rol spelen op nationaal niveau om alle kennis en initiatieven te bundelen en signalen over 'dwarssluggende' wet- en regelgeving bespreekbaar te maken met rijksoverheid, provincies en gemeenten.

Naast deze koppelkansen liggen er ook nog andere opgaven voor de Bossenmakelaar. Vanuit het werkveld wordt aangegeven dat serieuze uitbreiding van bos en bomen sterkere overheidsregie vereist. Ten eerste liggen er goede kansen om nieuw bos te combineren met functies zoals buffergebieden rond natuur in het kader van stikstofbeleid, waterberging, recreatie en energieopwekking. Daar kunnen de bijbehorende financieringsstromen ook worden gebundeld. Maar dat vereist regie.

Daarnaast kunnen ook andere private financieringsvormen worden gekoppeld, zoals betaling voor koolstofvastlegging (CO₂-certificaten). Dan zal het in de praktijk nog geregeld voorkomen dat er financiële middelen bij moeten, bijvoorbeeld ter compensatie voor de wijziging van de bestemming landbouwgrond naar bosgrond. Die financiële aanvulling kan worden gezien als een vergoeding voor maatschappelijke diensten die nieuwe bossen leveren, zoals toename van biodiversiteit en recreatieruimte.

Regierol voor provincies

Meer overheidsregie is ook nodig om hindernissen in regelgeving en procedures te slechten die grondeigenaren nu tegenkomen als ze bos willen realiseren. Er is behoefte aan hulp om door vereiste procedures te komen en goede financieringsmodellen te kunnen maken. Ook provincies kunnen hierin een regierol oppakken. Tijdens het symposium gaven de provincies Drenthe en Limburg diverse voorbeelden hoe cruciaal provinciale ondersteuning in het verleden was om initiatiefnemers langjarig actief te begeleiden in het realiseren van meer bos.

De provincie Groningen lanceerde recent haar eigen 'Bos en Hout-programma', waarin samen met alle provinciale partners een kansenkaart voor extra bos

In het kort: wat doet de Bossenmakelaar?

Hij of zij...

- interesseert en inspireert grondeigenaren en investeerders die nog nooit over bosaanplant hebben nagedacht.
- maakt klimaatfinanciering toegankelijker voor kleine initiatieven.
- zet een netwerk op van sleutelpersonen op lokaal, regionaal en provinciaal niveau die weten waar gronden beschikbaar zijn.
- maakt initiatiefnemers wegwijs in het woud aan regels dat komt kijken bij bosaanplant.
- maakt technische kennis over bosuitbreiding (bijvoorbeeld ontwerp, soortkeuze en aanlegwijze) toegankelijk voor initiatiefnemers.
- biedt een tool aan met een exploitatie-opzet voor tal van variaties van nieuw bos (en heeft daarbij ook de mogelijkheden voor financiering in beeld).
- verstrekt communicatieadviezen om maatschappelijk draagvlak te creëren bij bosaanleg.
- etaleert goede voorbeelden.

Wie kunnen terecht bij de Nationale Bossenmakelaar?

Dat zijn diverse grondeigenaren, zoals:

- boeren die niet al hun grond voor intensieve productie nodig hebben of boeren met grond naast stikstofgevoelige gebieden die nadenken over extensivering.
- boeren die nieuwe kansen zoals agroforestry willen verkennen.
- kippenhouders met vrije uitloop.
- landgoedeigenaren die op zoek zijn naar nieuwe of uitbreiding van bestaande inkomstenbronnen.
- particuliere eigenaren en boeren met interesse in voedselbossen.
- particulieren die een stuk grond hebben bij hun woonhuis en daar nog geen duidelijke bestemming voor hebben.
- gemeenten en waterschappen met 'overhoekjes'.

en bomen werd ontwikkeld. De provincie onderstreept hoe belangrijk het is om de opgave breed aan te vliegen. Hierbij wordt naast nieuwe bossen, ook nadrukkelijk gekeken naar het aankleden van het landschap met houtwallen, wegbeplantingen en agroforestry.

Hoe zit het met maatschappelijk draagvlak?

Het klinkt allemaal mooi, zo'n Bossenmakelaar, maar hoe weten we zo zeker dat hier genoeg maatschappelijk draagvlak voor is? Ziet de samenleving de noodzaak in? Vanuit verschillende hoeken komt het overtuigende antwoord: 'ja'. De deelnemers aan de online symposia gaven in ieder geval in grote meerderheid aan dat er behoefte is aan zoiets als een Bossenmakelaar.

Animo voor meer bos vanuit de samenleving is er zeker!

Regelmatig melden partijen zich bij Probos en De Lynx, met de boodschap: 'Wij willen meewerken aan meer bos.' Het gaat bijvoorbeeld om bedrijven die CO₂ willen compenseren of woningcorporaties die een bos op hun naam willen. Of juist om initiatiefnemers die aan crowdfunding willen werken om bosaanplant mogelijk te maken. Terwijl er ook al de nodige maatschappelijke initiatieven lopen.

Maatschappelijke initiatieven

De maatschappelijke initiatieven variëren van Plan Boom (Natuur- en Milieufederaties) tot het Groen Ontwikkelfonds Brabant, en van Meer Bomen Nu tot 'het 1,1 miljoen bomenplan' van de provincie Overijssel. Een flink deel komt uit de samenleving, zoals Trees for All, Stukje Natuur, de Tiny Forests. Het bundelen van initiatieven en de kennis die wordt opgedaan kan de impact vergroten.

Het valt op dat veel van deze initiatieven tot nu toe zelfstandig werken en dat er maar een beperkte uitwisseling van kennis en ervaringen is. Er liggen veel kansen als er meer onderlinge communicatie op gang komt. Ook hierin kan de Bossenmakelaar voorzien.

Uit de genoemde voorbeelden zien we: animo vanuit de samenleving is er zeker!

En als de zak met geld voor de Bossenstrategie er wel komt?

Er is een kans dat de Bossenstrategie onderdeel wordt van het Nationaal Programma Landelijk Gebied. En daarmee komen er vermoedelijk ook meer financiële middelen voor de uitvoering. Dat zou heel mooi zijn, maar het maakt de noodzaak om met de Bossenmakelaar te starten niet kleiner. Ten eerste omdat het opstarten van het Nationaal Programma Landelijk Gebied nog wel wat tijd zal vragen. Ten tweede omdat het voor elk overheidsinitiatief gunstig is als het geworteld is in de maatschappij: door ruimte te geven aan lokale initiatieven en deze te faciliteren.

En hoe gaat 't nu verder?

De Bossenmakelaar faciliteert bosuitbreiding én biedt ruimte aan de energie uit de samenleving. Binnenkort gaat u meer horen over de start van de Bossenmakelaar. Als het nieuws al niet op actieve wijze in het oog springt: houd de website in de gaten: nationalebossenmakelaar.nl

Contact

Sietze van Dijk (Probos):

sietze.vandijk@probos.nl

Algemeen:

info@nationalebossenmakelaar.nl

Rob Janmaat (Stichting de Lynx)

rob.janmaat@stichtingdelynx.nl

Zó zorgt de Nationale Bossenmakelaar voor meer bos

De Nationale Bossenstrategie ligt er nu zo'n twee jaar. En dat extra bos? Dat blijkt een moeilijke opgave om te realiseren. Een extra impuls vanuit de samenleving lijkt noodzakelijk. Stichting Probos en Stichting de Lynx namen daarom het initiatief voor 'de Bossenmakelaar': een team van deskundigen dat grondeigenaren met ruimte voor bos begeleidt bij bosrealisatie en koppelt aan particulieren die graag willen investeren in nieuw bos. In dit artikel gaan we in op de rol van de Bossenmakelaar en het draagvlak vanuit de maatschappij.

Een Bossenstrategie zonder middelen?

Het oppervlak aan bos in Nederland kromp de laatste jaren met 2 tot 3 procent. Terwijl er juist alle reden is om meer bos en bomen te willen. Dit heeft geleid tot de Nationale Bossenstrategie. Rijk en provincies willen er 10 procent (37.000 hectare) bij, zo legden zij in 2020 vast in deze strategie. Daarnaast is er nog een ambitie voor realisatie van 50.000 hectare nieuwe landschapselementen en 25.000 hectare agroforestry in 2050. Dat is gezien de klimaatopgave hard nodig en eigenlijk nog maar een bescheiden ambitie.

Maar... het probleem zit 'm in de uitvoering. De strategie heeft tot nu toe nog nauwelijks geleid tot groei van het areaal bos. Omdat er weinig budget aan de

Bossenstrategie is gekoppeld, is het noodzakelijk te kijken hoe we in actie kunnen komen zonder een grote zak met geld. Probos en De Lynx hebben de handen ineengeslagen en eerder dit jaar het concept Bossenmakelaar gepresenteerd.

Er zit veel bos-energie in de maatschappij

Een eerste verkenning leert ons dat er veel energie in de maatschappij zit om bij te dragen aan méér bos.

De bossenmakelaar kan de kracht van alle lopende initiatieven voor meer bos bundelen